

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jantoše a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Markéty Fialové ve věci

žalobkyně: **E. A.**
státní příslušnice Turecké republiky
bytem X
zastoupená advokátkou Mgr. Martinou Šamlotovou
sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretské nám. 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 2. 2023, č. j. 136581-4/2022-OPL, ve věci
povolení k dlouhodobému pobytu,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Velvyslanectví ČR v Ankaře (dále jen „správní orgán I. stupně“) usnesením ze dne 4. 11. 2022, č. j. 2522/2022-ANKAKO zamítlo žádost žalobkyně ze dne 1. 9. 2022 o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti a řízení o žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny zastavilo podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žádost podala žalobkyně společně se svými nezletilými dětmi, E. A. a M. A., zamítnuta byla pouze vůči ní. Proti tomuto usnesení si žalobkyně podala odvolání, které žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl a usnesení správního orgánu I. stupně potvrdil.

2. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení napadeného rozhodnutí i usnesení správního orgánu I. stupně z důvodu jejich nezákonnosti. Nesouhlasila s názorem, že nebude zasaženo do jejího soukromého a rodinného života a že po žalobkyni lze spravedlivě požadovat, aby po přechodnou dobu vycestovala z ČR, když v minulosti již absolvovala několik cest do Turecké republiky. Předmětná žádost žalobkyně nebyla posuzovaná z hlediska čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 3 Úmluvy o ochraně práv dítěte. Správními orgány mělo být přihlédnuto k tomu, že žalobkyně o postup podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců žádá společně s nezletilými dětmi, tj. o postup žádá rodina. Absolvované cesty do Turecké republiky byly krátké za účelem návštěv, popř. podniknuté společně s nezletilými dětmi. V případě, kdy by nyní musela vycestovat a setrvat na území Turecké republiky do doby vydání kladného rozhodnutí, byla by od svých nezletilých dětí a manžela odloučena po dobu několika měsíců. Napadené rozhodnutí je nepřiměřené nejen k ní, ale především ve vztahu k jejím nezletilým dětem. Otec nezletilých dětí, M. A., celé dny pracuje a zajišťuje finanční zabezpečení rodiny, dětem by se tak nedostalo takové péče, jako by s nimi byla žalobkyně, která zabezpečuje jejich každodenní potřeby.
3. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou. Uvedl, že předmětem řízení bylo posouzení, zda případ žalobkyně je odůvodněným případem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, či nikoliv. Jakkoli žalobkyně žalobou formálně napadá právě napadené rozhodnutí, nijak nereflexuje jeho odůvodnění. Žalobkyně nedoložila žádné důvody, ze kterých by vyplynulo, že jí její rodinná situace znemožňuje osobní podání žádosti nebo jej činí velmi ztíženým. Tvrzenou skutečnost, že otec není schopen se dočasně postarat o jejich nezletilé děti, nelze presumovat mimo jiné s ohledem na výkon rodičovské odpovědnosti otce, a to tím spíše za situace, kdy nezletilé děti plní povinnou školní docházku. Pokud se jedná o námitku spočívající v nezohlednění délky řízení o žádosti před Ministerstvem vnitra, tak žalovaný připomíná, že v rámci posouzení přiměřenosti byl zohledněn dočasný charakter vycestování, přičemž délka řízení před Ministerstvem vnitra nepředstavuje překážku pro osobní podání žádosti. Naopak dočasnost vycestování žalobkyně svědčí o mírnosti zásahu do rodinného a soukromého života.
4. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodl ve věci bez jednání.
5. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*
6. Podle § 169d odst. 3 téhož zákona *zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání*

žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.

7. Jak vyplývá z citované právní úpravy, podstatou věci je posouzení, zda skutkové okolnosti případu představují „odůvodněný případ“ pro upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
8. Právní úprava výslovně předpokládá osobní podání žádosti na zastupitelském úřadu, přičemž pouze opodstatněné a doložené individuální okolnosti žadatele mohou vést k výjimečnému prolomení tohoto pravidla. Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) i Ústavní soud (dále jen „ÚS“) ve své rozhodovací praxi akceptovaly legitimitu cíle zákonného pravidla, které předpokládá osobní podání žádosti (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS a usnesení ÚS ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20). Podle rozsudku NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46 „z hlediska právní teorie je možno předeslat, že § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v sobě kombinuje správní uvážení a neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“. Pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Je na správním orgánu, aby rozhodl, zda konkrétní situace náleží do rozsahu daného pojmu. Jeho úvaha se musí zaměřit na skutkovou podstatu a její vyhodnocení (k tomu též rozsudky NSS ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22 a ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34).
9. Žadatel přitom logicky musí uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem“, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015-67), s tím že důkazní břemeno na prokázání tvrzených údajů leží na žadateli (rozsudek NSS ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015-36). V textu zákona nejsou důvody pro možné upuštění od osobního podání žádosti naplňující intenzitu odůvodněného případu nikterak specifikovány. V rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018-22 NSS například upřesnil, že „odůvodněný případ“ nemusí být založen jen omezením způsobeným zdravotním stavem, ale i skutečností, že je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Lze uvažovat i o situaci, kdy zastupitelský úřad má natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit. Taktéž je třeba poctivě zvážit i celkovou dobu, po kterou cizinec neúspěšně usiloval o sjednání termínu osobního podání žádosti, jakož i jiné důležité faktory, jakými jsou: typ žádaného pobytového titulu, osoba žadatele, věk, zdravotní stav, rodinné pouto v ČR a další (rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46), ve vztahu k rodinným poměrům to pak mohou být například závažné zdravotní postižení dětí žadatele, kvůli němuž není spravedlivé po žadateli požadovat jejich delší odloučení (rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36).
10. Při aplikaci předmětné zákonné výjimky je nutno v konkrétní věci zhodnotit jak „objektivní okolnosti“ (existující nezávisle na žadateli), tak „okolnosti subjektivní“ (vážící se k osobě žadatele). Též je zapotřebí posoudit, zda žadatel unesl důkazní břemeno a tvrzené okolnosti doložil (rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46).
11. Krajský soud se s výše vymezenými judikaturními závěry plně ztotožňuje, proto z nich při posouzení věci vycházel a v intencích nyní projednávaného případu o věci uvážil následovně. Mezi objektivní okolnosti tvrzené žalobkyní spadá její tvrzení o případném

několikaměsíčním odloučení od jejího manžela a dětí. Krajský soud však v tomto ohledu souhlasí s žalovaným a současně odkazuje na judikaturu správních soudů, dle které délka řízení o žádosti o povolení pobytu není pro posouzení žádosti o upuštění od osobního podání rozhodná a není s to založit důvody, které by měly žalobkyni zabránit v osobním podání žádosti (shodně např. rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018 50). Riziko vleklého správního řízení tak nezabraňuje cizinci v podání žádosti osobně v zemi původu. Nadto je třeba uvést, že žalobou napadené rozhodnutí neomezuje žalobkyni v právu vrátit se na území ČR, pokud jí k tomu bude svědčit jakýkoli jiný platný pobytový titul (shodně rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46).

12. Mezi okolnosti subjektivní pak lze zařadit tvrzení žalobkyně ohledně zásahu do jejího rodinného života. Dočasnost nutného vycestování za účelem osobního podání žádosti je však podle konstantní judikatury třeba vnímat jako skutečnost svědčící naopak o mírnosti zásahu do rodinného života žadatele (rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35). Podle ÚS lze obecně po žadateli o pobytové oprávnění spravedlivě požadovat, aby na přechodnou dobu vycestoval do země původu za účelem podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, i když má na území ČR rodinné vazby a fakticky zde již delší dobu žije (usnesení ÚS ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20). Rovněž s těmito závěry se krajský soud ztotožňuje.
13. Zájem nezletilých dětí na tom, aby o ně pečovali oba rodiče a aby nebyla rodina (byť pouze na přechodnou dobu) rozdělena, správní orgán I. stupně vyvažoval s legitimním zájmem státu na tom, aby žalobkyně legalizovala svůj pobyt v ČR zákonem stanoveným postupem. Podmínka osobního podání žádosti, jakož i oprávnění správního orgánu I. stupně při posuzování důvodů pro upuštění od této povinnosti ob stojí i vedle práva na sloučení rodiny upraveného v dokumentech na ochranu práv dítěte. V souzené věci je nesporné, že žalobkyně pobývala na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu, který jí následně nebyl prodloužen z důvodu nedoložení požadovaných dokladů, přičemž v době podání nyní dotčené žádosti již nedisponovala žádným pobytovým oprávněním. V této situaci se tak ocitla vlastním zaviněním. Žalobkyně musí respektovat pravidla pro získání pobytového oprávnění z pozice cizinky, která nemá na území ČR pobyt legalizovaný řádným pobytovým titulem. Důsledkům takové situace jsou pak vystaveny i nezletilé děti žalobkyně.
14. Dočasná nepřítomnost jednoho z rodičů není situací výjimečnou či neřešitelnou. Správní orgán I. stupně ve svém usnesení uvedl, že životní situaci žalobkyně lze vyřešit i jinak, a to např. institutem krátkodobého víza. Ne každé řízení, jehož výsledek se může přímo nebo nepřímo promítnout do života nezletilých dětí, má stejně intenzivní dopad do jejich práv (nález ÚS ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19). Je zcela na žalobkyni a otci nezletilých dětí, aby uspořádali osobní záležitosti tak, aby se odcestování žalobkyně pouze na přechodnou dobu dotklo chodu rodiny co nejméně (shodně rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2024, č. j. 10 Azs 156/2022-46). Žalobkyně netvrdila žádné speciální důvody (závažné zdravotní potíže nezletilých dětí apod.), pro které by upuštění od osobního podání žádosti bylo opodstatněné. Ani skutečnost, že žádost žalobkyně podala společně se svými nezletilými dětmi automaticky neznamená, že mělo být žádosti žalobkyně vyhověno. Správní orgán I. stupně tuto žádost posuzoval u každého žadatele zvlášť, tj. s přihlédnutím k individuálním okolnostem u žalobkyně a každého z nezletilých dětí. Žalovaný zároveň přezkoumal usnesení správního orgánu I. stupně rovněž z hlediska žalobkyní tvrzeného

porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 3 Úmluvy o ochraně práv dítěte. Se závěrem, že tyto porušení nebyly, krajský soud souhlasí.

15. Krajský soud uzavírá, že institut upuštění od osobního podání žádosti je třeba chápat jako regulativ, kterým je správnímu orgánu v odůvodněných případech umožněno zmírnit přílišnou tvrdost právní úpravy dopadající na konkrétní (jednotlivé) situace žadatelů. Jde tedy o výjimku z pravidla, jež je obecně nutno vykládat restriktivně. Žalobkyně ve své žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání sice uváděla několik důvodů, které jí měly znemožňovat podání žádosti o pobytové oprávnění osobně, netvrdila však důvody dostatečně závažné a už vůbec žádné takové důvody nedoložila. Správní orgány přitom všechny tvrzené okolnosti zohlednily a řádně vysvětlily, proč případ žalobkyně nepovažují za odůvodněný ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Krajský soud se s těmito závěry ztotožnil. Zásah spočívající v dočasném vycestování žalobkyně za účelem legalizace pobytového oprávnění tak soud shledal přiměřeným.
16. Vzhledem k tomu, že soud neshledal žalobní body důvodnými, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
17. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 31. července 2024

JUDr. Michal Jantoš v. r.
předseda senátu